

Denemarken pakt het goed aan

Column
Frans Debets

Nederland slaagt er niet in om de energietransitie goed op gang te brengen. De ambities en afspraken zijn er wel, maar de cijfers geven aan dat het niet goed gaat. Veel andere landen hebben de doelen voor 2020, die in 2008 in de Europese Unie werden vastgesteld, al gehaald.

Kampioen is Zweden dat al ruim boven de 50 procent duurzame energie zit. Dat is nogal een verschil met onze 6 procent, maar de vergelijking is niet helemaal eerlijk. Zweden heeft veel waterkrachtcentrales, meer dan duizend verspreid over het hele land. In ons vlakke land kunnen we nu eenmaal

geen stuwmeren aanleggen. Zweden heeft heel veel hout beschikbaar dat ze kunnen verbranden, ons beetje bos is niet te vergelijken met hun eindeloze wouden.

Denemarken lijkt iets meer op Nederland. Het heeft weinig bos en het is een vlak land waar waterkrachtcentrales nauwelijks mogelijk zijn. Nederland haalt dankzij de grote rivieren meer energie uit waterkracht dan Denemarken. Toch is hun duurzame energieproductie veel hoger dan die van ons. Zij zitten nu al rond 35 procent. Hun doel voor 2020 van 30 procent werd drie jaar geleden al gehaald. Van ons doel van 14 procent is nog niet eens de helft gehaald.

Wat deed Denemarken wat wij niet deden? Een verschil is dat Denemarken al in de jaren tachtig met strenge regels kwam en die ook handhaafde. Ze deden dat niet omdat ze bezorgd waren over het klimaat. Ze beseften in de oliecrisis van 1973 dat hun economie bijna volledig afhankelijk was van geïmporteerde energiegroestoffen en die kwetsbaarheid wilden ze verminderen. Toen ze later gas vonden, hielden ze vast aan het strenge energiebeleid, zo werd Denemarken zelfs een netto energie-exporteur.

Nederland had ook wel plannen om energie te besparen, maar in de praktijk kwam er niet veel van terecht.

In Denemarken werd het bedrijven heel moeilijk gemaakt om warmte te lozen, ze moesten het nuttig aanwenden. Er werden

warmtenetten aangelegd om aan de nuttige aanwendingsseis te kunnen voldoen. Veel energiecentrales staan daarom dicht bij steden. Wij in Nederland bouwen de centrales het liefst zo ver mogelijk van de steden, dichtbij zee waar we de warmte makkelijk kunnen dumpen.

De Deense stroomprijs is ook veel hoger, vanwege de hoge energiebelasting. Wij betalen twintig cent per kWh, zij dertig cent. Hierdoor loont besparen veel meer dan bij ons. Hun beleid gericht op energiebesparing is zeer succesvol gebleken, ondanks de economische groei daalde het energieverbruik sinds 1995. Bij ons is het gelijk gebleven en de afgelopen jaren steeg het zelfs weer.

Het is opmerkelijk dat Denemarken nu het laagste energieverbruik heeft van Europa, gerekend per eenheid bruto nationaal product.

Omdat hun verbruik zo laag is, groeit het percentage duurzaam extra snel. De Deense economie is aan dertig jaar streng besparingsbeleid gewend geraakt, toch is het een zeer welvarend land met hoogwaardige industrie.

Zouden we onze achterstand nog kunnen inlopen? Voorlopig niet. We investeren wel in duurzame energie, maar omdat het energieverbruik ook omhoog gaat, verandert het percentage bijna niet. In Denemarken is het verboden om in nieuwe gebouwen olie- of gasketels te plaatsen. Dit soort hardhandig ingrijpen door de overheid zijn we hier niet zo gewend. De komende jaren zal blijken hoe lang de EU dit toereert. Je zou bijna wensen: Brussel doe iets!

► Frans Debets is deskundige op het gebied van duurzame energie